

ADVIESNOTA VOOR HET ALGEMEEN BESTUUR D.D. 6 JUNI 2025

VOORSTEL:

1. De ontwerp Kostentoedelingsverordening watersysteemheffing waterschap Aa en Maas 2026 vast te stellen en ter inzage te leggen.
-

PROBLEEMSTELLING

Op 4 februari 2025 heeft de Eerste Kamer een aanpassing van de Waterschapswet aangenomen die wijzigingen aanbrengt in het belastingstelsel van de waterschappen. Het nieuwe belastingstelsel treedt op 1 januari 2026 in werking. Als gevolg hiervan moeten de waterschappen een nieuwe kostentoedelingsverordening voor de watersysteemheffing vaststellen. Deze is aan inspraak onderhevig. Om deze reden moet eerst een ontwerp kostentoedelingsverordening worden vastgesteld.

In de kostentoedelingsverordening wordt bepaald hoe de kosten van de watersysteemtaak over de vier betalende categorieën worden verdeeld: ingezetenen, eigenaren van gebouwde onroerende zaken ('gebouwd'), eigenaren van ongebouwde onroerende zaken ('ongebouwd') en eigenaren van natuurterreinen ('natuur'). De ingezetenen brengen het zogenaamde solidariteitsgedeelte van de watersysteemheffing op, de drie groepen eigenaren doen dat samen voor het profijtgedeelte van de heffing. Een huishouden (eenpersoons of meerpersoons) kan tot meerdere categorieën behoren. Zo behoort een agrariër bijvoorbeeld tot de categorie ingezetenen, gebouwd en ongebouwd. Hoe hoog de over de categorieën te verdelen kosten van het watersysteembeheer in enig jaar zijn, blijkt uit de begroting.

Hierna wordt nader ingegaan op de belangrijkste aspecten van de kostentoedelingsverordening. De bijgevoegde handreikingen van de Unie van Waterschappen bevatten een uitgebreide toelichting op de verschillende aspecten.

Categoriegebonden kosten

Van de totale kosten voor het watersysteembeheer mogen bepaalde kosten worden afgezonderd en rechtstreeks in rekening worden gebracht bij de categorie voor wie de kosten worden gemaakt. Dit zijn de zogenaamde categoriegebonden kosten. Het betreft (limitatief) de kosten van verkiezingen (categorie ingezetenen) en de kosten van heffing en invordering van de watersysteemheffing (categorie ingezetenen en categorie gebouwd). Deze mogelijkheid bestond ook al in het oude belastingstelsel, maar passen we tot op heden niet toe. In de voorliggende ontwerp kostentoedelingsverordening is dit wel gedaan. De achterliggende gedachte is dat deze kosten in feite los staan van de taakuitoefening en los staan van de andere categorieën dan de categorie waarvoor de kosten worden gemaakt. De resterende kosten worden vervolgens verdeeld over de vier betalende categorieën. De wijze van kostentoedeling gebeurt volgens de 'Methode Gebiedskenmerken'.

Kosten toedeling volgens de Methode Gebiedskenmerken

Als onderdeel van de wetgeving is een nieuwe methode opgenomen om de kosten van de watersysteemtaak over de vier betalende categorieën te verdelen: de 'Methode Gebiedskenmerken'. Net zoals in het huidige stelsel, wordt het kostenaandeel ingezetenen bepaald op basis van de inwonerdichtheid. De grondslag voor het bepalen van de kostenaandelen ongebouwd en natuur is wel veranderd. In plaats van uit te gaan van de waarde van de tot de categorieën behorende onroerende zaken, wordt nu uitgegaan van gebiedskenmerken in de zin van de dichtheid van ongebouwde grond en van natuurterreinen. Hiervoor zijn wettelijke formules vastgelegd. Het kostenaandeel gebouwd is het percentage dat resteert nadat de andere drie categorieën zijn bepaald om uiteindelijk op 100% uit te komen.

Ten opzichte van de rekenkundige uitkomsten, heeft het bestuur de mogelijkheid hier binnen een bepaalde bandbreedte gemotiveerd van af te wijken indien er specifieke omstandigheden in het gebied en van de taakuitoefening zijn (gebiedskenmerken) die dit rechtvaardigen. Dit moet dan voor *nagenoeg* het gehele gebied van toepassing zijn. Voor Aa en Maas is hier geen aanleiding toe.

Tariefdifferentiaties

Het uitgangspunt is dat iedere belastingplichtigen binnen een categorie hetzelfde tarief betaalt, maar het bestuur heeft de mogelijkheid om hier vanaf te wijken en het tarief binnen de categorie hoger of lager vast te stellen. Oftewel differentiëren. Dit kan als er sprake is van een afwijkend belang voor bepaalde delen van het gebied en/of voor bepaalde objecten. Ten opzichte van het huidige belastingstelsel zijn een aantal tariefdifferentiaties ongewijzigd gebleven, is één differentiatie vervallen en zijn er twee bijgekomen. Daarvan moet de differentiatie tussen woningen en niet-woningen verplicht worden toegepast. Op dit moment worden differentiaties toegepast voor buitendijks gelegen onroerende zaken (-75%) en verharde openbare wegen (+100%). Er is geen aanleiding om dit te wijzigen.

Bekostigen maatregelen voor beperking hemelwaterafvoer op rwzi's

Hoewel geen onderdeel van de kostentoedelingsverordening heeft deze wijziging van het belastingstelsel wel invloed op de totaal te verdelen kosten van het watersysteembeheer. Omdat het beperken van hemelwaterafvoer bijdraagt aan de doelmatige werking van de zuiveringsinstallatie, mogen kosten die hiermee samenhangen ten lasten van het zuiveringsbeheer worden gebracht. Hier wordt bij het opstellen van de begroting rekening mee gehouden.

KERNBOODSCHAP

Bij het opstellen van de ontwerp kostentoedelingsverordening is uitgegaan van het basisprincipe dat kosten zoveel mogelijk worden gedragen door de categorie die er ook profijt van heeft. Dit doen we bijvoorbeeld door categoriegebonden kosten toe te rekenen aan de categorie waarvoor deze kosten gemaakt worden. Verder hechten we eraan dat de wijze van kostentoedeling simpel, transparant en uitlegbaar is. Het hanteren van de rekenkundige uitkomsten van de wettelijke formules voor het bepalen van de kostenaandelen sluit hier bij aan. Een motivatiegrondslag om hier van af te wijken ontbreekt. Immers is kostentoedeling in de basis een technisch en geen politiek vraagstuk. Conform

de opdracht van de minister zijn we daarnaast terughoudend met het toepassen van tariefdifferentiaties.

BEOOGD EFFECT

Met ingang van 1 januari 2026 de kosten voor het watersysteembeheer heffen op basis van de 'Kostentoedelingsverordening watersysteemheffing waterschap Aa en Maas 2026'.

ARGUMENTEN

1. Wettelijke basis

Artikel 120, eerste lid, van de Waterschapswet bepaalt dat het algemeen bestuur van een waterschap ten behoeve van de watersysteemheffing een verordening vaststelt waarin voor elk van de categorieën van heffingplichtigen de toedeling van het kostendeel is opgenomen.

KANTTEKENINGEN / RISICO'S

De kostentoedelingsverordening is aan inspraak onderhevig en kan in een procedure over de belastingaanslag door de belastingrechter (marginaal) worden getoetst. Door de kostentoedeling te baseren op de rekenkundige uitkomsten, geen gebruik te maken van de bestuurlijke ruimte om gebiedskenmerken toe te passen en terughoudend om te gaan met tariefdifferentiaties, is het risico zeer klein dat een dergelijke toetsing tot een aanpassing leidt.

FINANCIËN/SUBSIDIES/PROJECTENBOEK

Het financieel effect van de voorliggende ontwerp kostentoedelingsverordening wordt inzichtelijk gemaakt aan de hand van de vastgestelde begroting 2025¹. De daadwerkelijke tarieven en lastendruk voor 2026 zijn onderdeel van de begroting 2026 die in november wordt vastgesteld.

Belastingcategorie	Verdeling KTD OUD	Tarief 2025 KTD OUD	Verdeling KTD NIEUW	Tarief 2025 KTD NIEUW
Ingezetenen	29,00%	€ 83,08	29,78%	€ 85,23
Gebouwd (x€ 100K)	58,60%	€ 30,53	56,56%	€ 30,92
Ongebouwd	12,20%	€ 119,50	10,49%	€ 101,10
Natuurterreinen	0,20%	€ 7,37	0,17%	€ 6,21

Profiel Aa en Maas	Huidig	Nieuw
Huurder (eenpersoonshuishouden)	€ 144	€ 146
Huurder (meerpersoonshuishouden)	€ 266	€ 269
Gezin met koopwoning	€ 390	€ 395
Midden- en kleinbedrijf	€ 332	€ 335
Middelgroot productiebedrijf	€ 22.374	€ 22.534
Agrarisch bedrijf	€ 7.594	€ 6.496
Natuurterreinbeheerder	€ 7.370	€ 6.210

¹ Bij het opstellen van de ontwerp kostentoedelingsverordening moet worden uitgegaan van de feitelijke situatie (inwoneraantal, hectares) per 1 januari 2025. Deze gegevens waren nog niet bekend tijdens het thema AB van 21 februari jl. Door de actualisatie van de gegevens wijken de uiteindelijke kostenaandelen beperkt af van de eerder gepresenteerde aandelen en tarieven.

BIJDRAGE DUURZAAM WATERSCHAP

Niet van toepassing.

UITVOERING/VERVOLG

Na vaststelling van de ontwerp kostentoedelingsverordening door het algemeen bestuur wordt deze gedurende 6 weken ter inzage gelegd. Eventuele zienswijze worden beantwoord en betrokken bij het opstellen van de definitieve kostentoedelingsverordening. Vaststelling hiervan door het algemeen bestuur wordt voorzien op 10 oktober.

De nieuwe kostentoedelingsmethode brengt geen verandering in de frequentie waarin de kostentoedeling moet worden aangepast. Dit moet minimaal eenmaal in de vijf jaar worden uitgevoerd, maar kan frequenter worden aangepast indien daar aanleiding toe is.

COMMUNICATIE/PARTICIPATIE

De mogelijkheid tot inspraak wordt actief gecommuniceerd via de website, de nieuwsservice en de agrarische nieuwsbrief. Dit gebeurt in nauw overleg met de afdeling communicatie.

BIJLAGEN

Ontwerp Kostentoedelingsverordening Watersysteemheffing waterschap Aa en Maas 2026

Bijlage 1: Handreiking nieuwe kostentoedeling

Bijlage 2: Handreiking tariefdifferentiaties watersysteemheffing

Bijlage 3: Handreiking tarieven woningen en niet-woningen

VERSIEDATUM

22 april 2025

AB-BESLUIT

ONDERWERP:	ONTWERP KOSTENTOEDELINGSVERORDENING WATERSYSTEEMHEFFING WATERSCHAP AA EN MAAS 2026
AGENDAPUNT:	-
BESLUITNUMMER:	-
INVESTERINGSBESLUIT:	Niet van toepassing

Het algemeen bestuur van waterschap Aa en Maas;

gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van 22 april 2025;

gelet op het bepaalde in de Waterschapswet;

gezien het advies van de commissie Algemene en Financiële Zaken, van de commissie Watersysteem en Waterveiligheid en de commissie Waterketen en Duurzaamheid van 15 mei 2025;

overwegende

B E S L U I T:

1. De ontwerp Kostentoedelingsverordening watersysteemheffing waterschap Aa en Maas 2026 vast te stellen en ter inzage te leggen.

de secretaris,

de dijkgraaf,

Peter Verlaan

Mario Jacobs